

PATRIMONI OBLIDAT, MEMÒRIA LITERÀRIA

Exemple fitxa:

Selma

Municipi: *Aiguamúrcia*

Comarca: *Alt Camp*

Tipus d'element: *Castell i poble abandonat*

Coordenades GPS:

Latitud: *41.36652803051738 (41º 21' 59.5" N)*

Longitud: *1.4629989897362066 (1º 27' 46.8" E)*

Selma és un antic poble de l'extens municipi d'Aiguamúrcia (Alt Camp), situat a 743 m. d'altitud, a la part oriental del terme, sota el puig de les Forques. Està presidit per les ruïnes del castell de Selma i per les de l'església parroquial de Sant Cristòfol, d'estil gòtic. El castell és esmentat per primera vegada l'any 977. El 1142 fou concedit a l'orde del Temple; el 1171 el bisbe de Barcelona va donar als templers també la parròquia, amb què fou creada la comanda de Sant Cristòfol de Selma. Arran de la dissolució de l'orde (1312), el castell va passar als cavallers hospitalers del Priorat de Catalunya, que hi van mantenir la comanda fins al final del segle XVIII. Quan Selma es va anar despoblant, a la dècada dels anys 30 del segle XX, els seus habitants es van traslladar al Pla de Manlleu.

Vista de les ruïnes del poble de Selma. 13.02.1977.

SELMA

Pàl·lida, com escau a una morta, apareix Selma, enretirada del colletó, damunt del verd obscur de la pineda, sota el cingle cendrosenc del vell castell que havien edificat els Templers. Allò que resta són fragments de parets que s'alcen igual que troncs morts, que no aguanten cap ramatge. A Selma no queda altra teulada que la del campanaret.[...]

Tot és horriblement obert. Portals i finestres, que donaven accés als interiors, ara es baden inútils, amb l'espai lliure a cada banda. Semblen ulls esbatanats sense pupil·la. Al bell mig de l'esmicolament prenen una nova gràcia les blanques dovelles de saldó dels portals rodons o les roges de pedra esmoladora de les voltes gòtiques de qualque edifici. Travessar aquestes obertures produeix un estrany respecte. Algunes pertanyen a murs prou alts per donar encara la impressió de travessar un llindar i irrompre en l'expressió darrera d'un domicili. Descobrir una simple anella o bé una estaca en un mur, un lleu gravat a la pedra del llindar, les restes d'un faldar de xemeneia, en fi, quelcom que servi un record precís de la vella utilitat domèstica, colpeix. [...]

La ruïna total de Selma és, però, molt recent. El sol encara no ha tingut temps de daurar les pedres caigudes, ni la intempèrie de clapar-les. Vint anys d'abandó han bastat per produir la desfeta. En traspasar el segle, Selma era en puixança. En tombar el primer quart, malaltejava, però encara rics hisendats hi tenien oberts llur casal, heretat dels avis. El colpejar del mall damunt l'enclusa de la ferreria escampava la seva sonoritat enllà de les

cases i s'adjuntava a la cantadissa que eixia dels obradors del sastre i de la modista. Hom hi comptava veterinari, metge, els mestres d'estudi, a més del senyor rector de la parròquia amb el vicari. Els camins, avui mig perduts, eren aleshores sorollosos de cascavelleig, de peuades de mules, de renecs i cops de tralla, puix que hom tenia la vila com una petita capital de ruralia. [...]

IGLÉSIES, Josep (1948). *Les ciutats del món*. Barcelona: Editorial Arca.

SELMA

Al meu davant —i avui no és somni— tu !,
que altra vegada l'enyorança em du

a fruir del teu cel i del teu aire.
M'atanso com si fos un vell captaire,

buides les mans, també buit el sarró,
però als llavis i al cor una cançó.

Quants enderrocs! Més no és pas tot ruïna,
que si el que fou castell just s'endevina,

no el campanar que, ardit i coratjós,
s'enfronta als vents i en surt victoriós.

Al vell fossar, ¿potser algú encara hi puja
amb l'ull plorós o ja tan sols la pluja

de tard en tard el banya amb un dolç plor?
Fer-hi un repòs sempre m'ha donat bo,

que m'és plaent saber-me ben cenyida
de pau, silenci i solitud la vida.

Què més podria jo ara desitjar
sinó tenir poder per aturar

aquests moments... Prou sé que en finir el dia
de nou, entre tu i jo, la llunyania

haurà estès vels. Què em fa!: sé del conhort
de sentir els teus batecs dins el meu cor.

Cases i campanar de Selma. 13.02.1977.

MASSANELL ESCLASSANS, Antoni (1994). *Antologia poètica*. Vilafranca del Penedès:

Institut d'Estudis Penedesencs

Restes de l'església i campanar de Selma. 15.01.2012.

SELMA. EL CASTELL.

Un dia, l'últim habitant girà la clau, avorrit de tanta soledat i marxà del poble. Al farcell, s'hi endugué el so de les campanes i els cants i els sermons de l'església, que ara tan sols és runa. Va prendre la cridòria de la canalla, que sortint d'escola pujava a veure'm per fer la guerra. Va desaparèixer la música del ball de les festes, que em ressonava en les velles parets. Ja mai més, ni bons dies, ni adéus, ni xerrameques, ni plors, ni rialles, ni renecs. Quin farcell, s'endugué, redéu! D'aleshores ençà he restat tot sol malvivint amb els silencis i l'enyor. M'he distret amb els xiulets del vent, que un dia obria una porta, i un altre feia caure una teula, fins que de mica en mica he perdut el poble. Ara ja no hi ha cases, són pedres!

Enyoro la vida perduda, fins i tot la d'aquells dies terribles de les guerres convulses.

SANTESMASES I OLLÉ, Josep (2006). *Santes Creus i les Terres del Gaià. Proses pintades.*

[il·lustracions de Joan Cunillera] Tarragona: Arola Editors.